

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A BUDAPESTI SZERVEZETT VASUTASOK

a **Konsum** közgyűlésére érkező— **vidéki tagok** —

tiszteletére vasárnap, folyó hó 16-án, délben
12 órakor a József főherceg-szállodában,
VIII. ker., Baross-tér 2. szám alatt

társas-e-bé-de-t

rendeznek,
amelyre az összes vidéki és az érdeklődő
budapesti tagtársakat tisztelettel meghívják.

Részvétel 1 K 20 fill.

Kérjük a vidéki tagtársakat, sziveskedjenek
sürgősen megírni, hányan jönnek, hogy minden
előkészületet idejekorán megtehesünk.

MAGYAR VASUTAS,
VII., Csömöri-ut 28.

A Konzumról.

Reánk, vasutasokra nézve a fogyasztási
szövetkezet dolga mai állásában elsőrangú
fontosságu kérdéssé nőtte ki magát.

Egyformán fontos kenyér-kérdése ez ma
már a kinevezettnek ép úgy, mint a mun-
kásnak.

Arról van szó: a miénk, kis embereké-e
a szövetkezet, akik annak idején alakítottuk
s akik részére alakult, vagy azé a klikké,
mely a szövetkezetet *kisajdította* — részben
azért, hogy néhány főtisztviselőnek biztos és
bő kamatot fizető takarékpénztár gyanánt
szolgáljon, részben azért, hogy néhány benn-
fentesnek színekurákat osztogató Eldorádója
lehessen s részben végül azért, hogy némely
klikk-tag sógora, komája, keresztfia s tudj'
Isten még miféle rokona, ismerőse a szö-
vetkezetben jó fizetésű, de kevés munkával
járó alkalmazást kapjon?

Ilyen tudniillik a szövetkezet mai gazdál-
kodása.

S ez a gazdálkodás a *mi* harapás-kenye-
rünk rovására megy. S azok a bizonyos jó
urak huszonhárom esztendőn keresztül min-
den nevezetesebb akadály, minden ellenőrzés
nélkül gazdálkodhattak ilyen gyönyörűen.

Ámbár hiszen a fogyasztó tömeg kebelé-
ből előtörő panasz s jajszó meg-megnyilvá-
nult már máskor is.

De mit ért a panaszkodás, mit ért a jaj-
gatás?

A szövetkezetben már elejétől fogva olyan
emberek ragadták kézbe a hatalmat, akik
mint vasuti alkalmazottak is rendíthetlen
hatalommal bíztak. Akik mint fő-fő főnökök
szabadon rendelkeztek elevenek és holtak
felett!

Mit ért ily körülmények között, ha a mun-
kás felpanaszolta, hogy a szövetkezetben vá-
sárolt árucikk se nem jobb, se nem olcsóbb,
mint az, amit a szatócsnál vásárol, hogy a
kiszolgálás hosszadalmas, időt rabló és rossz,
hogy a kiszolgáló személyzet a szegényebb
sorsu bevásárlókkal szemben figyelmetlen
és bárdolatlan? Mit ért az a néhányszor
megkísérlett hiu erőlködés, mely a szövet-
kezet vezetőségének olyan erővel való fel-
frissítését célozta, akik a tagok érdekeit szí-
vükön viselik?

Nem ért semmit.

Minden ilyen alkalommal a legbrutálisab-
ban nyilatkozott meg a hatalomnak a tehe-
tetlenek felett tobzódó ereje.

— El veletek a *mi husosfazekunktól*, ugat-
ták ilyenkor. Ti sokan vagytok. Ti nektek
csak apró faladék jutna. Mi sokkal keveseb-
ben vagyunk: nekünk dús lakoma kerül a
fazékból. Mi nem vagyunk annyian, mint ti,
de nagyobb az erőnk, nagyobb a hatalmunk,
azért hát — el veletek...

S a panaszlók közül ki elcsapva, ki át-
helyezve, ki egyébként megmarva maradt a
csatatéren.

Az igazság mindezeideig nem tudott a ka-
járság felett diadalt aratni. Talán azért, mert
a küzdőkben kevés volt az erély, kevés a
kitartás. Talán azért, mert ebben a mi or-
szágunkban az önkénynek mindezeideig és
minden téren oly rettenthetlen hatalma volt.

Ámde az átláthatlan sötétség derülni lát-
szik.

Virrad a magyar közélet minden terén.
Virrad nekünk vasutasoknak is. A nagy tö-
meg tisztán lát és megmozdult. Olyan erő-
vel mozgott meg, mint még sohasem. El
fogja seperni a copfok rendszerét s a maga
kezébe veszi annak az önalkotta intézmény-

nek, fogyasztási szövetkezetnek kormányzá-
sát is, melynek helyes vezetése egyértelmű
*az apró emberek egészséges, olcsó, puha ke-
nyerével*, egyértelmű a könnyű megélhetéssel.

*

Hosszan vajudott, de végre elkészült és
előttünk fekszik a fogyasztási szövetkezet
1904. évi üzletjelentése és 1905. évi költség-
előirányzati kimutatása.

Az előző üzleteredmények silányságát már
nem egyszer fejtegettük e lapok hasábjain s
sajnálattal kell már jóelőre kijelentenünk a
jelen alkalommal is, hogy az előttünk fekvő
üzletjelentés semmivel se mutat fel jobb
eredményeket, mint az előző évek, sőt,
amennyiben lehetséges, azoknál még sokkal
rosszabbakat.

Az egész tákolmány sablonos, sivár, üres
szó- és számhalmazat.

Egyetlen sorából ki nem vehető, hogy
a Konzum voltaképpen jóléti intézmény,
mely arra hivatott, hogy a tagok jólétének
növeléséhez hozzájáruljon. Egyetlen olyan
intézkedésről be nem számol, mely azt cé-
lozta, hogy a Konzum az elmúlt inséges
esztendőben a szegényebb sorsu tagok tá-
mogatására sietett. Hogy például olcsó bur-
gonyát szerzett volna be. Hogy a lisztet és
kenyeret az inséggel küzködő tagoknak be-
szerzési áron adta volna.

De igen, találkozunk egyetlen ily adattal.
*A szövetkezeti alkalmazottak a múlt év utolsó
s a folyó év első három havában pótlékot
kaptak.* Azok az alkalmazottak, akik a bevá-
sárlókkal szemben figyelmetlenek, s akiknek
az előzékenységről fogalmuk sincs.

Egyébként az egész jelentés csupa dölyf
és rideg számadat. Sivár pusztaság, melynek
egyetlen üdülést, pihenést kínáló oázisa nincs!

2.422,475 kor. 42 fillér értékű árut adott
el a szövetkezet az elmúlt esztendőben. Bele
van számítva ez összegbe a múlt év folya-
mán megnyitott temesvári boltjának 39,562 kor.
47 fillért kitevő forgalma is. És e szédítő
forgalom mellett kimutat a szövetkezet veze-
tősége mindössze 31,208 kor. 30 fillér tiszta
hasznót, mely összeg a forgatott tőke 1.28
százalékának felel meg, ami az 1903. évi
eredménnyel (1.32%) szemben 0.04% visz-
szaesést jelent.

Ezt az egész tiszta hasznót azután fel-
emésztelte a vagyonos tagok tőkájének ka-
matoztatása, mire 29,362 kor. 90 fillér for-
dított és a tartalékalap gyarapítása, mire
már csak 1845 kor. 40 fillér jutott.

A fogyasztóknak nem jutott semmi.

Azonban vizsgáljuk kissé, miként került ki a Konzum számvetőinek pennája alól még ez a szégyenletesen csekély haszon is?

Azt mondja a nyereség- és veszteség-számla, hogy az eladott áruk beszerzési és eladási ára közti különbözet kitett 351,553 kor. 85 fillért, emellett pedig folyó kamatok és egyebek címén befolyt 2364 kor. 54 fillér, úgy hogy az egész brutto-jövedelem 353,918 kor. 39 fillér.

A 31,208 kor. 30 fillért kitevő tiszta haszon tehát nyilván ebből került ki.

S itt merül fel a figyelmes számítóban önkénytelenül is az a kérdés: Mi történt a fenmaradó 322,710 koronával?

Hát az elment kezelési költségekre. Még pedig:

Szállítási költségekre	71,744 K 50 f.
Lótartási és fuvarozási költs.	15,079 « 77 «
Általános igazgatásra	11,438 « 49 «
Személyzeti költségekre	168,693 « 22 «
Irodai költségekre	4,726 « 62 «
Árudai és rakt. költségekre	5,958 « 21 «
Árudai felügyeletre	5,365 « 73 «
Világítás, fűtés, tisztogatásra	5,518 « 82 »
Iroda és üzlethelyiségek bére	17,932 « 50 »
Különfélékre	3,163 « 34 »
Állami és községi adókra	6,107 « 33 »
Bahajthatatlan köv. leírására	1,211 « 19 «
Leírás a berendezési tárgyak beszerzési értékéből és az ingatlanok vételárából	5,770 « 37 «
Összesen	322,710 K 09 f.

E számadatok megtekintése után azt kérdezzük mi mindenekelőtt, elégséges-e ily nagy forgalom mellett csak 351,553 K bruttó-jövedelem kimutatása, ami a forgatott tőke 14 százalékanak felel meg? Elégséges-e különösen akkor, amidőn a szövetkezet horribilis szállítási kedvezményeket élvez a magyar királyi államvasutaktól, midőn abban a kedvező helyzetben van, hogy mindent készpénzért vásárolhat, tehát élvez a készpénzfizetéssel járó kasszaskontó előnyeit, midőn nagy és biztos vevőközönsége van, mely szintén készpénzzel fizet s amidőn behajthatatlan követelése egyáltalán nincs, vagy ha van, az elenyészően kevés?!

Válaszunk e kérdésekre, hogy az adott kedvező körülmények között a bevásárlási és eladási árkülömbözet rendkívül csekély, mert annak nem 14, hanem legalább is 20—25 százalékot kellene kitenne, különösen akkor, midőn azt látjuk, hogy a fogyasztók nem olcsóbban, hanem bizonyos cikkek-nél drágábban fizetik meg az árakat, mint fizetnék a kereskedőnél.

S mit bizonyít ez?

Azt, hogy a szövetkezet vagy értelemhiány-nál, vagy egyéb okoknál fogva drágán vásárol.

De menjünk tovább s tegyük fel, hogy a kimutatott árkülömbözet reális kezelés eredménye.

Szabad-e ez esetben is a kezelési költségeknek körülbelül 322,000 koronát kitenne?

Szabad-e a központi igazgatás költségeinek 11,433 koronára, a személyzeti kiadásoknak pedig 168,693 koronára rugni?

A nyereség- és veszteség-számla csak a fenti adatokat bocsátja rendelkezésünkre, a kiadási tételeket azonban egyáltalán nem részletezi s csupán az 1905. évi költség-előirányzatból sejthetjük, hogy miféle altételeket foglal magában például a személyzeti költségek tétele. Ilyeneket:

Központi iroda (1 gondnok, 1 könyvelő, 2 pénztáros, 16 irodasegéd, 1 szolgál) 46,690 korona. — Jutalmak az újév alkalmával 13,500 korona. — Személyzeti adó 4,200 korona. — Nyugdíj- és betegsegélyzőpénztári járulékok 2,600 korona.

Hitünkre mondjuk, hogy a központi iroda személyzete (melybe az igazgatóság és felügyelő-bizottság beleszámítva nincs) elég fényesen van dotálva. Oly fényesen, mint bármelyik előkelő s gazdag pénzintézeté. S azután mily bőkezű a szövetkezet az újévi

jutalmak osztogatásában! Tizenháromezer-öttszáz koronát oszt ki a személyzet között, ami majdnem annyi, mint a tisztajövedelem fele. S hogy jövőnk mi, szegény inséggel küzködő fogyasztók ahhoz, hogy a dus fizetésű személyzet adóját, nyugdíj- és betegpénztári járulékát szintén mi fizessük?...

*

Tarlóztunk csak, tisztelt olvasó-közönség a fogyasztási szövetkezet évi jelentésének adatai között, de azt hisszük, hogy e hevenyészve felszedegetett adalékok is bőven elégségesek annak újból és újból való hangoztatására, hogy a szövetkezeti vezetőség eddigi okszerűtlen gazdálkodását tökéletesen megelégtünk s legfőbb ideje, hogy a vezetést magunk vegyük kezünkbe, mi fogyasztók, kiknek a szövetkezet tulajdonát képezi.

A küzdelem erős lesz, mert a hatalomnak a görcsös kapaszkodás régi sajátsága.

De ha elég erősek, kitartók és bátrak leszünk vele szembeállni, akkor a diadal a miénk, mert az igazság velünk van.

A Máv. betegsegélyző-pénztára.

Lapunk legutóbbi számában rámutattunk arra a körülményre, hogy a Máv. igazgatósága a pályaeorvosi költségeket egész egyszerűen áthárítja a betegsegélyző-pénztára. Ezt az eljárást nemcsak pénzügyi és normális szempontból kell kifogásolnunk, de a pénztári tagok fontos érdekeinek szempontjából is. A Máv. alkalmazott keregetének egy százalékaival többet fizet a betegsegélyző-pénztárba, mint más vállalatok tagjai, jogosan megkövetelheti tehát, hogy a pénztár, ha a magasabb díjnak megfelelő jobb elbánásban nem is, de legalább is oly gondos orvosi kezelésben részesítse, mint teszük ezt más pénztárak. E helyet azonban az az általános tapasztalat, hogy a *vasúti orvosok a beteg alkalmazott kezelése körül igen sok súlyos mulasztást követnek el.* Az orvos sok esetben csak úgy megy el a beteghez, ha legalább háromszor-négyszer érte küldenek, egyes városokban pláne még a kocsi is követeli a tagtól az orvos, noha az évi zárszámadások adatai szerint az orvosok fuvar-költségei a betegsegélyző-pénztár által számoltatnak el.

A műhelyekben és az állomásokon a rendelési óra pontos betartása csodaszámba megy. Legtöbbször közel egy órai késedelemmel kezdődik a rendelés. Egyes helyeken a tagok számára mérten oly kevés az orvos, hogy legjobb akarata mellett sem képes a tagokat vagy családtagjaikat lelkiismeretesen kezelni. *Rákospalotán* pl., noha az egész község tulnyomó részben vasúti alkalmazottakból áll, mindössze egy pályaeorvos működik, ez is botrányosan kevés fizetést kap. Nem csudálható tehát, ha az orvosi kezelés elleni bajok mindennapiak. A pályaeorvos fizetése 300-tól 2400 koronáig terjed, vagyis egy orvosnak átlagos fizetése 700 K. Ily nyomorúságos fizetést a leghitványabb betegsegélyző-pénztár sem merne orvosainak felajánlani.

Egyáltalán az orvosok alkalmazására működési körük felosztására, fizetésük megállapítására a tagoknak a legcsekélyesebb befolyása sincs. Még 1893-ban adatott ki egy rendelet, mely szerint a pályaeorvosok szolgálati kötelei tekintetében első sorban az üzletvezetőség fenhatósága alá tartoznak, miért is első sorban az üzletvezetőség van hivatva őket működésükben ellenőrizni s a netán felmerülő rendellenességeket orvosolni. Már pedig az üzletvezetőségnek a betegsegélyző-pénztárhoz, s annak szerveihez abszolút semmi köze sincs. Ez egy oly jogosulatlan beavatkozás a pénztár-törvényben és alapszabályokban biztosított önkormányzatába,

aminőt csak a Máv. engedhet meg magának azon tudatban, hogy tulajdonságai megtorlásban nem részesülnek. Igen természetes tehát, hogy azok az orvosok, akiknek a tagoktól nincs mit tartaniuk, a tagok érdekeivel mit sem törődnek, s ha ragaszkodnak a silányul díjazott pályaeorvosi álláshoz, csak arra törekednek, hogy a fegyelmi hatóságok jóindulatát és kegyeit szerezzék meg maguknak.

Az önkormányzat hiánya itt is érezteti tehát káros hatását, s biztosan állíthatjuk, hogy *a Máv. alkalmazottai mindaddig nem részesülnek tisztességes orvosi kezelésben, míg a betegsegélyző-pénztár vezetése az alkalmazottak kezébe nem kerül.*

Fokozza az orvosi kezelés botrányosságát az a rendelkezés is, hogy valamely tag vagy annak családtagja pénztári orvost nem vehet igénybe mindaddig, míg betegbárát nem szerez. E bárát csak a rendes hivatalos órák alatt szolgáltatja ki egy hivatalnok, aki természetesen 9 óra előtt hivatalában soha sincs. A bárát azután a szolgálati főnökkel kell áttamoztatni, aki pedig sokszor ugy 10—11 óra tájban található, úgy hogy legjobb esetben, ha ugyanis a főnök a láttamozást meg nem tagadja, a beteg csak úgy délfelé juthat az orvoshoz, akinek azonban a rendelő órája rendszerint 8—9-ig vagy 10 óráig tart.

Sok esetben a szolgálati főnök a láttamozást minden indoklás nélkül megtagadja, a főnök ur hangulatától függ tehát, hogy a Máv. alkalmazott keserves pénzen megszerzett jogait élvezhesse. Ezt a botrányos rendszert azonnal meg kell szüntetni. Már a legközelebbi közgyűlésen a legnagyobb erőlyel követelnünk kell, hogy a **pályaeorvosok intézménye teljesen különíttessék el a pénztári orvosi intézménytől**, a pályaeorvosokat fizesse a Máv. sajátjából, a betegsegélyző-pénztári orvosok pedig rendelkezésük kizárólag a betegsegélyző-pénztári tagok szolgálatára, tehát a pénztár fenhatósága és fegyelme alá.

Ez az első lépés azonban teljesen célhoz még nem vezet. Az orvosi kezelés csak úgy lesz gondos és lelkiismeretes, ha a pénztár vezetőségében az alkalmazottak lesznek túlsúlyban, akik az orvosok feletti fegyelmet a tagok érdekeinek szempontjából fogják gyakorolni. Addig is, míg ez elérhető, követelnünk kell a **szabad orvosválasztást**. Ez az egyetlen mód, amely a mi speciális viszonyaink között kielégítheti a tagokat s betegeink részére a legjobb orvosi kezelést biztosítja. Szabad orvosválasztás esetén ugyanis minden beteg ahhoz az orvoshoz fordul, akihez bizalma van s aki gondos kezeléssel igyekszik a beteg bizalmát megszilárdítani. Megszűnik akkor az a visszasság, hogy óriási távolságokra kell a pályaeorvosért küldeni, minden alkalmazott a legközelebb lakó orvos segélyét veheti igénybe s mivel az orvosnak érdekében áll, hogy a beteg megelégedését kiérdemlje, bizonyára minden tudását fel fogja használni a beteg érdekében.

A szabad orvosválasztás rendszere Németországban általános. A munkások és orvosok nagy harcokat vívtak és küzdenek még egyre, hogy e rendszert meghonosítsák ott is, ahol bevezetve még nincs. Nálunk Budapesten is a munkásság nagy része hiva a szabad orvosválasztásnak, a vasutasokra nézve pedig valósággal megváltás lenne ez, mert megszabadulnának a protekciós pályaeorvosoktól, s ezek helyett kötelelességtudó, szorgalmas és lelkiismeretes orvosokhoz jutnának. A szabad orvosválasztás esetén megszűnnék az a rendszer is, mely az orvosoknak kezét megkötö a gyógyszerek rendelkezésénél. A szabadon választható orvos nem fog utasításokat elfogadni és nem engedni magát korlátoztatni a rendelésnél, hanem rendelni fogja azokat a szereket, amelyekből a beteg állapotának javulását várja.

A szabad orvosválasztásért való küzdelmünket rokonszenvvel és lelkesedéssel fogja támogatni mindenki, *támogatni fogja maga*

az orvosi kar, de az egész társadalom, úgy hogy oly szövetségesekre teszünk szert, akiknek közreműködése mozgalmunk sikerét feltétlenül biztosítja.

Különben a Máv. sem fog elzárkózhatni ezen mindenki által jogosnak elismert követelésünk teljesítése elől, mert hiszen neki is érdekében áll, hogy alkalmazottai egészségüket, munkaképességüket mielőbb visszanyerjék. Ez esetben a munkaképtelenek száma, illetve a munkaképtelenség tartama kisebb lesz, amit a pénztár a táppénzben megtakarít, azt a táppénz emelésére fordíthatja. A szabad orvosválasztással kapcsolatban tehát egyúttal teljesülhet másik kívánságunk: **a táppénz felemelése az alap-, illetve napibér 75 százalékáig.** Ez is oly követelés, amelyet jogosnak ismer el mindenki. Keresetünk s munkabéreink elég alacsonyak. Az egészséges ember csak keserves kinlódással és sok nélkülözéssel bír abból megélni. Már most hogy éljen meg abból a beteg, amikor neki különleges ápolásra és ellátásra van szüksége ahhoz, hogy egészségét visszaszerezze?

A felemelt táppénz a Máv. betegsegélyző-pénztár költségvetését nem zavarja. Hiszen 90,000 tag közül 40,000 a munkástag, mintegy 10,000-en vannak a napidíj élvezetében álló alkalmazottak és a rendszeresített állást betöltő napibéreseket, míg 40,000-re megy azoknak a száma, akik végleges minőségben lévén alkalmazva, betegség esetén egy évig teljes illetményüket kapják s így táppénzre igényük nincs. A napidíj élvezetében álló alkalmazottak is betegség esetén 14 napi illetményüket megkapják és csak azután kapnak táppénzt, úgy hogy egész határozottsággal állítható, hogy a 90,000 tagnak alig 20—30 százaléka részesül betegség esetén táppénzben. Ezek részére pedig a táppénzt a napibér 75 százalékáig felemelni nem jár nagy nehézséggel, ha egyébként a pénztárban rendszeres gazdálkodás fog érvényesülni. Természetesen a táppénz élvezetének tartamát is meg kell hosszabbítani s ki fogjuk mutatni, hogy a mai 3 százalékos járulékkulcs mellett a magasabb táppénz legalább 40 hétig adható.

A betegsegélyző-pénztár legközelebbi közgyűlésén a küldötteknek kell eziránt indítványokat előterjeszteni, s ez indítványokat kiegészíteni még azzal, hogy az egészség megóvására megfelelő egészségügyi intézkedések teendők és erre a célra a természet s gyógy mód szerinti kezelésre alkalmas intézetek létesítendők és pedig a betegek sikeres gyógyítására üdü-őház és szanatórium és ezek mellett a klimatikus gyógy mód is alkalmazandó; továbbá hogy minden egyes tag alapszabálylyal ellátott tagkönyvet kapjon, melynek felmutatása mellett az orvost bármikor igénybe vehesse.

Azt hisszük, hogy a Máv. alkalmazottai osztatlanul helyeselni fogják ezeket a törekvéseinket. Nem az a célunk ezekkel, hogy minden áron ellenzéket szervezzünk, hanem hogy kartársaink érdekében kiküzdjük azt, ami a mai viszonyok között is kevés jóakkal elérhető s aminek teljesítése a Máv.-nak nemcsak erkölcsi, de törvényes kötelessége.

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám,** ahova minden-nemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére árjon, bármilyen más címre is előfizethet.

SZEMLE.

BELFÖLD.

Szavazatjog és műveltség a címe annak az érdekes cikknek, amelyet Somló Bódog kolozsvári egyetemi tanár írt egyik vidéki ujságba. A cikkben erős érvekkel száll sikra a választói jog mellett és megérdemelt bírálatot mond mindazoknak az osztályoknak műveltségéről, melyek épen a műveltségre való hivatkozással tagadják meg a munkásoktól a választói jogot.

«A ruthén vidékeken, azután a tótság és románság némely részén — írja — vannak olyan falvak, amelyeket igazán csak földrazi értelemben lehet Európához számítani. E falvak szellemi nivójára nézve kevés különbséget jelent a 72, illetve a 105 forintos jövedelmi határ.

A munkásosztály és főleg annak városokban élő része, az ipari proletárság, műveltség és látóköri tekintetében messze fölülmulja a mai rendszer szerinti szavazattal bírók túlnyomó részét.

A munkásságnak van programja; tisztában van vele, hogy mit akar; tájékozva van korunk politikai áramlatairól — amit egyébként közönségünknek, még az ugynevezett művelteknek is csak igen csekély részéről lehet elmondani. Valóságos művelődés szomj tapasztalható ezekben a körökben.

Akinek volt alkalm a utóbbi időkben lábrakapott munkástanfolyamok működésébe bépillantani, az nem nézhetette őszinte megindultság nélkül, ami ott elébe tárult. Munkától elcsigázott emberek, akiknek még nem sikerült a nyolcórás munkaidőt, de jórészt még a tízórát sem kiküzdieniök, este kilenc óra után tömegesen ott szoronganak a kényelmetlen padokon. És nemcsak testileg vannak jelen. Mindenfelől egybehangzó tapasztalatok szerint ezek a szegény emberek lélekzetviasszafojtva szívják be a tudomány ígét. Mindenütt ugyanaz a megható látvány: kipirult arcok, fénylő szemek és feszült figyelem. S ami különösen meglepő, az az a megkülönböztetett érdeklődés, melylyel az elvont kérdések iránt viseltetnek. Ideálokra szomjuhozna, eszmék iránt viseltetnek különös fogékonysággal.

Hozzájuk képest a jelenlegi választói jog által favorizált kispolgárság legnagyobb része pigra massa, amelyet rendkívül nehéz épen politikailag mozgásba hozni, amely semmiről sem tud és nem is akar tudni.

Egy bizonyos fokon túl egyébként a műveltség nincs is olyan feltétlenül egyenes arányban valamely osztálynak politikai értékével, miként azt széles körben hinni szokták. Azokat az intézményeket, amelyekhez ma leginkább ragaszkodunk, nehéz volna a műveltek kezdeményezésére visszavinni; sőt ellenkezőleg, azt lehet mondani, hogy a politikában a világosság — legalább már jó idő óta — alulról jó.

Ezer érv és ok beszél az általános választói jog mellett és ha jól szemügyre vesszük azt a néhány száználmas argumentumot, amit a jogfosztás barátai az általános választói jog ellen visznek harcba, mindez az argumentum «eloszlik, mint a buborék»...

A bűnhődés. Turcsányi Pált és társait, a magyar vasutas-zsirondistákat elérte a nevezetis. Egyik vezető emberüket, hajdani elnöküket, Sarlay Jánost, agyba-főbe dicséri Keleti Lajos az ő talpnyaló nyomtatott papirosában, a *Vasutban*. Tudvalevő ugyanis, hogy Sarlay János volt egyike azoknak, akik a múlt évben a «reform-pártot» szervezték és mint a reformpárt jelöltje került ő, Turcsányi és Breuer a Konzum vezetőségébe. Azóta Sarlay egészen zsirondis'a lett, teljesen megvedlett. És most, hogy a jogos és igazságos bírálat teljes erővel sujt le a Konzum bot-

rányos gazdálkodására, éppen Sarlay volt az, aki a lapokhoz küldött nyilatkozatban kijelentette, hogy a Konzum kezelése a «legkorrektebb és leglelkismeretesebb». A zsirondisták hivatalos közlönye, a *Vasutasok Lapja*, egy szót sem talált ennek a Pálfordulásnak a megbélyegzésére. Ugy látszik, egyetért Sarlayval. Ellenben Keleti Ö. Lajos az ő bámulatos üzleti szímatíjával megéreztte, hogy itt hálás alkalom nyílik a talpnyalásra és agyba-főbe dicséri Sarlayt, közben pedig alánnyal Kiss János helyettes igazgatónak. Sok a vétkük, nagy az ügyetlenségük Turcsányi-Breueréknak, de hogy Keleti Ö. Lajossal egy kompániába keveredjenek, az mégis kínos büntetés! De ők tehetnek róla. Maradtak volna az egyenes uton.

A Népszava — napilap. A magyarországi szociáldemokrata párt központi közlönye, a Népszava április elseje óta naponként jelenik meg. Van tehát már napilapunk is, amely szabadon, radikálisan, teljes szókimondással és ragyogó tisztasággal küzd a munkálkodó nép érdekeiért és a jövő kultura kincseiért. A Népszava egyhavi előfizetési ára 1 kor. 60 fill.; kiadóhivatala VII., Nyár-utca 1. sz. a. van.

Évforduló. Április havába léptünk. Ennek a hónapnak minden egyes napja évfordulója a múlt évi nagy vasutas-harc egy-egy jelentős momentumának. Minden egyes nap új emlékeket ébreszt és kihív az ítéltre és bírálatra. Április 1-én Nagyváradon, Békés-Csabán, Brassóban, Oravicán és Eszéken szervezkedő gyűlést tartottak, a vezetőkkel szolidaritást vállaltak és megerősítették a május 8-iki terminust, amelyig el kell dőlnie, béke lesz-e vagy harc. Április 4-én nevezetesebb esemény folyt le: a bizottsági elnökök országos értekezlete Szegeden. E napon, húsvét hétfőjén jöttek össze a nagy alföldi metropolisban az egyes helyi bizottságok elnökei, hogy egyöntetű eljárást állapítsanak meg és a tervezett szövetség alapszabályai ügyében döntsének. Földessy Ödön vezette a tanácskozást. Két alapszabálytervezetet terjesztettek elő: a szegedit és a fiemeit. Az előbbi a kamara-rendszerre kívánta fölépíteni a szövetséget: külön osztálya legyen a hivatalnokoknak, aliszteknek és szolgáltnak. Az utóbbi, a fiemei egységes alapra akarta a szövetséget fektetni, minden osztályozás nélkül. De mindkét tervezet figyelmen kívül hagyta a Máv. alkalmazottainak jó felét, az ideiglenes alkalmazottakat és munkásokat. Ezeket kirekesztették már eleve a tervezett szövetségből. És sem az értekezletnek, sem az összeegyeztető bizottságnak nem jutott eszébe, hogy nemcsak igazságtalanságot, de végzetes hibát is követnek el, amidőn a nagy vasutastábor legjózanabb és legerélyesebb részét kizárják a szervezkedésből.

Az értekezlet a fiemei alapszabálytervezetet tette magáévá. Néhány izzó szónoklat után, amelyben nagy szerepet játszott a «vagy-vagy» jelszava, Földessy Ödön a következő zárószóval rekesztette be az országos értekezletet:

— *Elmegyünk a béke útján addig a határig, ameddig lehet, és ha ez nem sikerül, jöjjön, aminek jönni kell!*

Ez azután elszánt, harcias beszéd volt. És aki elharsogta, Földessy Ödön, cserbenhagyta a kitűzött zászlót, még mielőtt a nagy küzdelem kitört. És amikor a kinevezett vasutasok az élethalálharc küszöbén állottak, Földessy Ödön hátba támadta őket.

Ő is zsirondista volt!... (r. s.)

Vasuti munkások sztrájkja. A nagyvárad vasúti pályafentartási munkások közül mintegy 150-en kedden sztrájkba léptek. Mint egy ottani lap írja, ennek oka az, hogy a vasuti munkások már régebben kérték mostani 70—80 krajcár napibérük felemelését, de ezt nem kapták meg, s így tegnap

beszüntették a munkát valamennyien. A sztrájkról Kovács Ferenc pályafelügyező jelentést tett Sebesi Béla főmérnöknek, aki viszont a kolozsvári üzletvezetőségnek tett az esetről jelentést. A vasuti sztrájk tanyán a nagyváradi rendőrség «ügyel a rendre».

Dr. Murányi Gyula. Ez a név is tipust jelent, ez is fogalomvá válik a magyar vasutas-társadalomban. Viselője valami obskurus vasuti fogalmazó, alárendeltje Kiss János helyettes igazgatónak. Állásának szürke jelentéktelenségéből úgy tett szert nagyobb hirre, helyesebben hirhedelegre, hogy a Konzumnak titkára lett és ebben a minőségében minden lelkiismeretfurdalás nélkül követ el inkorrektiséget inkorrektiségre, csak-hogy megmentse a régi rendszert, amely méltán kiérdemelte a tagok óriási többségének gyűlöletét és megvetését. Murányi Gyula volt az, aki a műhelyfőnökök preszsióját akarta harcba vinni a tagok szabad megnyilatkozása ellen. Dr. Murányi volt az, aki az igazgatóság iudta nélkül, az alapszabályok ellenére, a tisztesség szabályainak nyílt megvetésével akarta a taggázolványokat meghamisíttatni. Murányi volt az, aki az igazgatósági jelentésben az összes alapszabály-ferdítéseket kieszelte («jogtanácsos» az istenadta!); ő az, aki minden uton-módon arra törekszik, hogy az öntudatos tagokat jogaitól megfoszsza. Most újabb jellemző stiklije derült ki Murányinak. Szemere Lipót kartársunkat a K. p. u 47 alkalmazottja fölkéte és megbízta, hogy részükre az igazolványt vegye ki. Murányi az igazolványok kiadását megtagadta azzal az indokolással, hogy többen Szemere megbízói közül panasszal fordultak hozzá, hogy csak presszió folytán adták megbízásukat. Szemere kartárs ezt az állítást hazugságnak és rágalomnak bélyegzi és nyilvánosan felszólítja Murányit, nevezze meg azokat, akik nála panaszon voltak. Igen természetes, hogy a jeles titkár nem lesz képes a felhívásnak eleget tenni, mert füllentett, és így erkölcsi vesszőfutásnak teszi ki magát.

De erkölcsi balesetekkel dr. Murányi Gyula nem törődik. Azoknak a törtető fiatal tisztviselőknak a válfajához tartozik, akik semmitől sem riadnak vissza, készséggel keresztülgázolnak mindenben, ami a becsületes embereknek drága és szent, megtesznek mindent, de mindent, csakhogy karriert csináljanak.

Hát meglehet, hogy a Máv.-nál csínál karriert, ott megtalálja a helyét Keleti Ö. Lajos oldalán, ott szeretik a tág lelkiismeretű embereket. De a Konzumnál eljátszotta kisded játékait. A Konzum tagjai között szilárd az a meggyőződés, hogy csak akkor vonulhat be a tisztesség és a becsület a Konzum igazgatásába, ha dr. Murányi Gyula véglegesen pusztul onnan!

Egyhangulag A Konzum igazgatóságának évi jelentése köteleességszerűen beszámol arról a nagyjelentőségű indítványról is, amelyet a Konzum budapesti tagjai nyújtottak be. Bevezetésül azt mondja a jelentés hogy ezt az indítványt beterjesztette 632 alkalmazott — «köztük szövetkezeti tagok is». Ez persze így nem igaz. Az aláírók egytől-egyig Konzum-tagok és a jelentés ezzel a maliciózus kijelentésével egész egyszerűen a jelentés megfogalmazójának a *neveletlenségéről* tett tanuságot. Érdekesebb és jellemzőbb azonban az, hogy az igazgatóság *egyhangulag* elhatározta, hogy a közgyűlésnek ezen indítvány *elvetését* fogja ajánlani. Hogy az igazgatósági klikk az indítványt ellenzi, azon nem csodálkozunk, ellensége az minden okos indítványnak, ellensége mindegynek, ami a tagok érdekeit szolgálja. De *egyhangulag* hozták ezt az elutasító határozatot? Egyhangulag? E szerint *Turcsányi Pál* és *Sarlay János* is az indítvány ellen szavaztak. A reformpártiak. A zsírondistá vasutasok. Leszögezzük ezt a tényt. Turcsányi és társai ellenségei a szervezett vasutasok jogos és még egy évvel

ezelőtt általuk is vallott követelésének. Köszönjük ezt a leckét. Nem fogjuk elfelejtetni!

A szervezettség hatalma. Diadalmas példáját szolgáltatták a szegedi munkások a szervezkedésben rejlő hatalomnak. A szegedi rendőrkapitány kedden föloszlatta a kenderfonógyári munkások sztrájk tanyáját, hogy így szivességet tegyen a megszorult vállalkozónak és munkába szorítsa a sztrájkolókat. A polgármester az orvoslásért nála járó munkásokat kiutasította a hivatalból. Erre az *összes szakmák munkásai kimondták az általános sztrájkot*, amely szerdán reggel vette kezdetét. Mikor a polgármester látta, hogy a dolognak fele se tréfa, magához kérte a munkások megbízottjait s kijelentette előttük, hogy kész jóvá tenni tegnapi eljárását s a rendőrkapitány sérelmes rendeletét megsemmisíti. Kijelentette azonkívül, hogy minden erejével azon lesz, hogy a *munkások sztrájk szabadsága a jövőben semmiképpen ne korlátoztassék*. A munkások megbízottjai délután 3 órakor gyűlésre hívták össze a sztrájkolókat a Valéria-térre, ahol tizezernyi munkásság előtt kijelentették, hogy az összes szakmák elégtételt kaptak. A sztrájkolók azután visszamentek munkájukhoz dolgozni, kivéve a 650 fonógyári munkást, akik tovább sztrájkolnak követeléseik elérése érdekében. A fonógyáriakkal szolidaritást vállaltak az építőmunkások is és a fonógyári építkezésre kimondták a bojkottot.

A szegedi munkások büszkéek lehetnek az elért sikerre s a vasuti alkalmazottak is megtanulhatják, hogy nincs hatalmasabb, félelmetesebb fegyver az összetartásnál, melylyel mint a kártyavárat döntheti porba a boldogulása elé emelt gátakat.

KÜLFÖLD.

Az olasz vasutasok ismét nehéz harc előtt állanak. Helyesebben: folytatják a jogaikért és a kenyérért vívott nehéz harcot. A fegyverszünet, amely Giolitti miniszterelnök bukásával beállt, véget ért és olasz kartársainknak teljes erejükre és acélos összetartásukra van szükség, hogy diadalal kerüljenek ki a küzdelemből. Már a múlt vasárnap országos gyűlést tartottak *Milanóban* a szervezett vasutasok, amelyen a jövő feladatait állapították meg. Két nagy kötelesség áll olasz kartársaink előtt: egyrészt megakadályozni, hogy a vasutak államosítása s ezzel együtt a vasuti alkalmazottak helyzetének a javítása ne toldódjék ki évekre; másrészt pedig megakadályozni, hogy a tervezett fegyházi rendszabályokkal megfojtsák a vasut-személyzet mozgási szabadságát.

Időközben megalakult az új kormány *Fortis* elnöksége alatt. A közmunkaügyi miniszter *Ferraris*. Az új miniszterelnököt furfangos és erőszakos embernek mondják, minden szociálpolitikai belátás híján. Az új kormány kedden mondott programot a képviselőházban, amelyből bennünket a következő rész érdekel:

«A *vasuti kérdés* megoldása — így szól a nyilatkozat — nem tűr halasztást, ha biztosítani akarjuk azt, hogy a vasuti üzem államosítása *július 1-ére* biztosítva legyen. Tehát törvényjavaslatot terjesztünk önök elé, amelyben az előbbi kormány által beterjesztett törvényjavaslat néhány *célszerűen módosított* alaphatározata, ezek között a személyzet pénzügyi helyzetének javítása is foglaltatik, ugyszintén ama javaslatok, amelyek részben azonnal keresztülvendők, részben pedig a jövőben, hogy az államosítás július 1-étől fogva megtörténhessék. A többi *kiegészítő intézkedéseket* később fogjuk közölni. Bizunk abban, hogy a kamara bőcs megfontolás után elfogadja a törvényjavaslatot.»

E nyilatkozatból világos, hogy az új olasz kormány föntartja a vasutas-javaslatot. Hogy mik azok a «célszerű módosítások» és hogy

a vasutasok szabad mozgása ellen irányuló drákói rendszabályok is azok között a «kiegészítő intézkedések» között szerepelnek, amelyekre csak később kerül a sor, nem tudni még.

Egy bizonyos az, hogy olasz kartársaink készen várják a hadizenetet.

A szervező-bizottság kérelmére

Margulit Kálmán kartársunk

1905 április hó 9-én vasárnap délután 5 órakor a József főherceg-szálloda termében (Baross-tér 2.) előadást tart a fogyasztási szövetkezet ügyeiről, melyre indítványunk ellenzőit is tisztelettel meghívjuk.

Az országos szervező-bizottság.

Rossz tanácsadó a félelem.

E helyen is foglalkoznunk kell a Konzum 1904. évi működéséről szóló jelentéssel. Bejelenti itt az igazgatóság, hogy 11 igazgatósági tagot, 3 felügyelő-bizottsági rendes és 3 póttagot kell a közgyűlésen választani. Azután hozzát teszi:

«Ugy az igazgatósági, mint a felügyelő-bizottsági tagok az alapszabályok értelmében a szövetkezetnek Budapesten állomásozó **(tehát csak tényleges szolgálatban álló)** tagjaiból választhatók».

Ez a szíves figyelmeztetés, *amellyel 22 év óta először találkozunk!* — nyilvánvalóan azt akarja az igazgatóság kikerülni, hogy *Margulit Kálmán* kartársunk, aki *nyugdíjazott* ellenőr, be ne kerülhessen az igazgatóságba. Arról lemondtak, hogy egyenes uton ezt megakadályozzák. Megkísérik tehát, egész működésükhöz és gondolatmenetükhöz hiven, görbe uton, fiúkéval távoltartani maguktól gyűlölt és rettegett bírálójukat.

Azonban ezzel a kísérletükkel is kudarcot fognak vallani, mert az a jelentésbe csempészett korlátozás nem felel meg sem az alapszabályok betűjének, sem pedig szellemének.

Az alapszabályok csak *egyféle* tagot ismernek. Az alapszabályok nem tesznek különbséget tényleges szolgálatban álló és nyugdíjazott tagok között. Az alapszabályok minden tagnak megadják a választói jogot, de megadják minden tagnak a megválaszthatóság jogát is és sehol az alapszabályok 19 szakaszában nincs egyetlenegy betű sem, amelyből még csak következtetni is lehetne arra, hogy a Konzumnak *másodrendű tagjai* is volnának.

Könnyű ezt bebizonyítani.

Az alapszabályok 5. §-a így szól:

«A szövetkezet tagjai a magyar kir. államvasutaknál évi fizetéssel, napidíj vagy napi bér mellett alkalmazott egyének, továbbá a magyar kir. államvasutaknál *nyugdíjat élvezők* . . .»

Tehát a nyugdíjas vasutasok éppolyan rendes tagjai a szövetkezetnek, mint a tényleges szolgálatban és alkalmazásban levők. Menjünk tovább. Az alapszabályok 7. §-ának 2. pontja így rendelkezik:

«A szövetkezet *minden* tagja a következő jogokkal bír:

2. a szövetkezeti választásoknál *választó* és a 14. szakasz szerint *választható*».

Ez a szakasz is *minden* tagról szól és nem tesz különbséget nyugdíjazott és tényleges szolgálatban levő tag között. De itt van az a bizonyos 14. szakasz, amelyre az igazgatóság az alapszabály-ferdítésnél hivatkozik. Ennek a szakasznak az első bekezdése így hangzik:

«Az igazgatóság 24 tagból áll, kik mindnyájan a szövetkezet azon tagjai közül választatnak, kik *Budapesten* állomásoznak».

Hát ez azt jelenti talán, hogy csak a tényleges szolgálatban levők választhatók meg, a nyugdíjazottak ellenben nem. Dehogy! Próbálja csak meg az igazgatóság vagy annak «esze». *Murányi dr.* és olvassa ezt a szakaszt úgy, hogy a hangsúlyt — amint természetes is — a «Budapesten» szóra helyezi és mindjárt kiszül ennek a rendelkezésnek az igazi értelme.

Nem jelent ugyanis ez a rendelkezés sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy az igazgatóság a szövetkezetnek csupán *Budapest*en tartózkodó és nem vidéki tagjaiból alakítandó meg. Ez természetes is, mivel Budapest van az igazgatóság székhelye.

Hogy ez a rendelkezés így magyarázandó és nem úgy, hogy a nyugdíjas tagok az igazgatóságba nem választhatók, arra számos a precedens eset. Hány eset van, hogy megválasztott igazgatósági tagnak megszűnt a tagsága, mert elhelyezték a fővárosból a vidékre. Hiszen maga ugyanez a jelentés, ugyanazon az oldalon, csak néhány sorral följebb a következőket mondja el: «*Faludi József* igazgatósági tag, *megszűn*ván *Budapest*en *állomásoz*ni, igazgató-tagsági joga megszűnt». Hát miért szűnt meg *Faludi* igazgatói tagsága? Nyugdíjba ment talán? Dehogy! *Azért, mert nem Budapest*en, hanem *a vidéken állomásozik*. Ez csak világos.

De még világosabb lesz a dolog, ha megjegyezzük, hogy számos esetben volt már a Konzum igazgatóságának nyugdíjas tagja és *most is két olyan tagja van, aki nem áll tényleges szolgálatban, egyike e kettőnek maga a helyettes elnök: Sztrelkó Gusztáv!*

Nyilvánvaló, hogy a félelem rossz tanácsadó. A Konzum igazgatósága csupa félelemből oly módon magyarázza az alapszabályokat, hogy csak saját magát kompromitálja, a józan eszt és a becsületességét teszi csúffá, de a kívánt célt nem fogja elérni.

Mert még az esetre is, ha az alapszabályoknak a 14. § ban foglalt rendelkezése homályos és kétféleképpen magyarázható volna (aminthogy nem homályos és félre nem magyarázható!) még akkor is *nem* az igazgatóság, hanem egyedül a közgyűlés volna illetékes az alapszabályok magyarázatára.

És a közgyűlés bizonyára úgy fogja magyarázni ezt a szakaszt, hogy *Margulit* *kártársat impozáns többséggel beválasztja a Konzum igazgatóságába*.

Mert Margulit érdemes és méltó erre a tisztségre. Alig van nála alaposabb ismerője a Konzum ügyeinek, beható és szakavatott bírálatával megmutatta, hogy tudja, hol kell a komisz gazdálkodás forrásait keresni és egész multja, minden tette azt bizonyítja, hogy a tagok érdekeit fogja szíven vise'ni az igazgatóságban is.

A szervezett vasuti alkalmazottak egytől-egyig Margulitra fognak szavazni és megválasztatását az igazgatóság semmiféle fífkával megakadályozni nem fogja.

A központi bizottság üléséből.

Jó háromnegyed évig tartott, míg a Nyugbérpénztár központi bizottsága megtartotta első ülését e hó 2-án, vasárnap. Érthetetlen okokból huz'ák-halasztották a dolgot, pedig a központi bizottságra váró teendők nagy halmazba szaporodtak. Most végre megvolt az első ülés, amely — ha nem is felelt meg teljességgel a hozzá fűzött várakozásoknak — mégis néhány jelentékeny döntést hozott.

Ugy hisszük, a központi bizottság nem összeesküvő társaság, amely határozatait a sűrű titoktartás leplébe burkolni volna kénytelen. A központi bizottság határozatai közérdekűek, kötelezők az összes nyugbérpénztári tagokra, illő tehát, hogy megtudják a Nyugbérpénztár tagjai, mi történt az ülésen. Annál is inkább, mert az ülésen a nyugbérpénztári tagok választott képviselői is részt vettek, és módot kell tehát nyújtani a ta-

goknak, hogy megválasztott bizalmi embereik működését ellenőrizzék.

Szolgálatot teljesítünk ennél fogva a közügynek, ha a mi információink alapján be-számolunk a központi bizottság első ülésé-nek lefolyásáról.

A közp. bizottság ülésén jelen voltak: dr. *Stettina* József, az általános igazgatási, *Neugebauer* Viktor, a pénzügyi osztály főnöke, dr. *Kiss* János igazgatóhelyettes, *Novelly* fő-felügyelő és *Littke* Jenő titkár előadó. A bi-zottság választott tagjai is jelen voltak, *Kellner* István és *Dobay* János, később *Bodnár* Já-nos is megérkezett.

Az ülést *Stettina* dr. nyitotta meg és be-jelentette, hogy *Ludvig*h elnökigazgató és *Banovits* igazgató akadályozva vannak a megjelenésben, tehát helyettesítettékénytele-nek magukat. *Ludvig*hot ő (*Stettina*), őt ma-gát dr. *Kiss*, *Banovits*o pedig *Novelly* fő-felügyelő fogja *helyettesíteni*. Ezen a ponton indult meg az első elvi jelentőségű vita a kinevezett és szabadon választott bizottsági tagok között.

Kellner István munkástársunk higgadt és meggyőző fejtegetésekkel bizonyította, hogy a központi bizottságban helyettesítésnek nincs helye. Az alapszabályok világosan kimond-ják, hogy a központi bizottságnak a tagjai ezek:

a magy. kir. államvasutak elnökigazgatója, aki egyszersmind a bizottság elnöke, az általános igazgatási főosztály igazgatója, a pénzügyi főosztály igazgatója, a gépészeti főosztály igazgatója; a Budapestén beosztott nyugbérpénztári tagok által és azok köréből 3 év tartamára választott 3 rendes tag.

Itt nincsen szó semmiféle helyettesítésről. A választottak a kinevezettekkel szemben egyis hátrányban vannak: 4 kinevezett mel-lelt csak 3 választott van. Ha már most a kinevezett tagokat helyettesíteni lehetne, ami a választott tagoknál ki van zárva, mert nincsenek pótagok, még nagyobb volna az aránytalanság. Követeli ennél fogva, hogy a bizottság megalakulása alapszabály szerint történjék, minden helyettesítés kizárásával.

Stettina dr. azt feleli *Kellner*nek, hogy hivatalból lévén kirendelve, joguk van a helyettesítésre és kéri a bizottságot nyugod-jék ebbe bele.

Kellner újra hangsúlyozta, hogy nem járulhat hozzá ahhoz, hogy a központi bizott-ság működését mindjárt alapszabályellenesen kezdje meg. Hivatkozik a kerületi bizott-ságra, amelynél határozottan megjelölik az alapszabályok az elnök helyettesét, a köz-ponti bizottságnál azonban nem. Itt tehát senkit sem lehet helyettesíteni. Utal a ki-nevezettek nyudijintézetének alapszabályaira, ahol szintén ki van mondva határozottan a helyettesítés lehetősége. Ha hát a központi bizottságnál is a helyettesítés rendszerét akarták volna megengedni, világosan ki-mondták volna az alapszabályokban. Figyel-mezteti végül a bizottságot, hogy ha alap-szabályellenesen alakul meg, határozatai nem lehetnek érvényesek.

Hosszabb eszmecsere fejlődött még ki ebben a kérdésben, végezetül pedig a *bizottság kénytelen volt elfogadni* *Kellner álláspontját* és *Ludvig*h Gyula, elnök-igaz-gató ur ő nagyméltósága kikerült a belső szobákból és kénytelen-kelletlen elfoglalta az elnöki széket.

Ebből a vitából meggyőződtek a bizottság igazgató tagjai, hogy nem fog minden olyan simán menni itt, ahol a *szervezett* vasuti alkalmazottak választottjai ülnek, mint eddig, amikor csakis drótbábuk «képviselték» az efajta bizottságokban a munkásokat.

*Ludvig*h elnökölt az ülésen, a «munkás-jóléti» *Kiss* János pedig távozott, *Novelly* végighallgatta az ülést, de csak mint «elő-kelő idegen».

Az ülés további folyamán sikerült némi vívmányt elérni. Hosszabb vita után a követ-kező határozatok hozattak:

Azon tagok, kik 25 életévük betöltése előtt már a Máv. szolgálatában voltak és ennek az időnek beszámítását kérik, azok ideje ez idő szerint csak 25-dik életévtől lesz szá-mítható, de a felterjesztés jóváhagyása után kérhetik 22-dik életévtől az eltöltött időnek beszámítását.

Az *utánfizetés* nem 60, hanem úgy, mint memorandumunkban van, 120 hónap alatt törleszthető, tehát a tagok terhe *felére* száll le. Azon munkások, kik az eltöltött idejük beszámítását azon okból fogva nem kérték, mert rájuk nézve az *ezidőszerinti* törlesztés terhes, a fenti intézkedés jóváhagyása után kérhetik az eltöltött időnek a beszámítását.

További megkönnyítés az, hogy az I. osztályban levők az utánfizetést a II. osztály szerint, a II. osztályban levők a III. osztály szerint teljesíthetik, ami természetesen némi-leg módosítja nyugdíjigényüket is.

Azon munkások, kik 45–55 év között vannak, de nem léphettek be, mert nincs megszakítás nélküli tíz évi szolgálatuk, a felterjesztés jóváhagyása után beléphetnek tagul, de öt évet feltétlenül utána kell fizetniök.

Ha a munka valamilyen oknál fogva meg-szakítást szenved, az illető, ha akarja, után-fizetheti a járulékait.

Javaslat tétetett aziránt, hogy a *Nyugbér-pénztár pénzéből az István-telken munkás-házak építtessenek*, melyet vasuti munkások bérbe vehessenek. A bizottság a javaslatot magáévá tette és e kérdést tanulmányozni fogja.

Érdekes és a Máv. vezetőségének őszinte-ség hiányában szenvedő gondolkozásmód-jára jellemző vita következett ezután. A ka-rácsonyi *országos értekezlet* megbízásából a szervező-bizottság által benyújtott, alapsza-bály-módosítást célzó javaslatokra *Littke* előadó azt a megjegyzést tette, hogy az or-szágos értekezlet nem is vasuti munkások tartották.

Az előadó ur ezen állítása nem egyéb a vasuti munkásmozgalom megrágalmazásánál. Először világgá röpítették a Máv. atyames-tereit ezt a *hazugságot*, hogy a munkások panaszaiknak a hatását a nyilvánosság előtt ellensúlyozzák, most pedig a régi hazugság-ból érvt merítenek olyan jogos követelések ellen, amelyeket különben nem utasíthatnának vissza.

Kellner munkástárs erélyesen tiltakozott *Littke* ur inszINUÁCIÓJA ellen. Az *országos értekezleten csakis vasuti-munkások megbízo-tai vehettek részt*. Ő is ott volt, mint a Nyugoti-műhely megbízottja és épen ő volt ennek a pontnak az előadója.

Kellner felszólalása azonban hiábavaló volt. Négy kinevezettel szemben csak három választott tag állott és négy győzött 3 fölött és az indítványt elvetették. Az alapszabály-módosító indítvány vissza fog térni olyan formában és olyan időben, hogy *Littke* ur-nak teljesen *inkorrekt* ürügy-hajhászása csü-törtököt fog vallani.

Az ülés a *Littke* ur által provokált rossz-izü incidens után véget ért.

KONZUM-ÜGYEK.

(Sakk a furfangnak!)

A legkülönbözőbb hírek keringenek azok-ról az alattomos és furfangos fogásokról, amelyekkel az ezidőszerinti vezetősége a Konzumnak meg akarja akadályozni a tagok véleményének szabad megnyilatkozását és — ami ezzel egyértelmű — az eddigi rend-szer csufos bukását. Ugy mondják, azt ter-vezik, hogy csak azokat bocsátják be a közgyűlésre, akik az igazolványon kívül a *Konzum-könyvüket is magukkal hozzák*. Ez alapszabályellenes ugyan, de hát fűtül a jelenlegi igazgatóság az alapszabályokra!

Felszólítjuk a szervezett vasutasokat, hogy akik a közgyűlésre mennek, okvetlenül

hozzák magukkal a Konzum-könyvket is.

Azonkívül pedig a *budapesti* szervezett vasutasokat fölhívjuk, hogy *minél nagyobb számban* vegyenek részt a közgyűlésen, miután az indítványok fölött nyíltan fognak szavazni. Akik nem vehetnek részt, azok ruházzák szavazatukat megbízható szervezett vasutasra. *Egyetlen szavazatnak sem szabad kárba veszni*, az igazgatóság pártja gőzerővel dolgozik és a furfang és erőszak minden fegyverét laiba veti az öntudatos tagok ellenében.

Szükséges végül, hogy a szervezett vasutasok már korán, délután két órakor jelenjenek meg a közgyűlés helyén (Máv. gépgyár, Kőbányai-ut), hogy minden meglepetésre el legyünk készülve.

(Zaklatás.)

Ugy áll most a helyzet a Konzumban, hogy az igazgatóság — amelynek a talpnyalókon és az ügyefogyottakon kívül nincsen pártja — csak attól remélhet boldogulást, ha az öntudatos tagokat megakadályozza a közgyűlésen való megjelenésben. E cél mindenféle fajta zaklatással reméli elérni. Ezt a célt szolgálja a közgyűlési hivatalos meghívónak az a rendelkezése is, amely az igazolványoknak csoportos kivételére vonatkozik. Ezt a rendelkezést így szabta meg az igazgatóság:

A m. kir. államvasutak *szolgálati főnökségei* fel vannak jogosítva a tagok névsorának beküldése mellett, a tagok részére az igazolványokat együttesen is kikérni. Ezenkívül pedig meg van engedve, hogy az egy szolgálati főnökség alá tartozó tagok saját aláírásukkal ellátott és két tanúval előttemezett levélben *ugyanazon szolgálati főnökség* alá tartozó bármely tagot, igazolványait átvételével megbizzanak, az ily megbízások azonban a *szolgálati főnökkel* láttamozandók.

Az alapszabályok 12. §-a sehol sem rendelkezik úgy, hogy a szolgálati főnökségek gyámsága alá helyezze a tagokat. Ezt a gyámkodást azért írta elő az igazgatóság, hogy a tagok egy részét elrettentse az igazolványok kikérésétől, egy másik részének pedig megnehezítse. Arra is van eset, hogy a hivatalos meghívónak ez az utasítása sok tagnak egyáltalán lehetetlenné teszi az igazolványok kivételét. Áll ez főként a *forgalmi személyzetre*, amelynek alig van ideje, hogy a hivatalos órákban keresse föl a szövetkezet irodáját. Megesett az az eset is, hogy az egyik állomás-főnök, akit az alájarendelt személyzet felszólított, hogy írja alá a meghatalmazást, mire ezt a szolgálati főnök kerekén *megtagadta* és kijelentette, hogy ő nem tagja a Konzumnak és neki semmi köze a Konzumhoz. Mit csináljanak már most ezek a tagtársak? Hogyan jussanak ők az igazolványukhoz és ezzel együtt tagsági jogaikhoz? Gondunk lesz egyébként rá, hogy minden visszaélés megakadályoztassék és ha a közgyűlésen a visszaélések következtében nem jut kifejezésre a tagok *örtáisi többségének a véleménye*, hát egyszerűen új közgyűlés lesz.

Ha Murányi urnak és társainak úgy tetszik, mi nem bánjuk...

(Hol lesz a közgyűlés.)

A Konzum igazgatósága, amely érzi, hogy uralmának közel az alkonya, végigpróbálja a furfangnak az egész skáláját, abban a reményben, hogy sikerül valahogy kijátszania a szervezett vasutasok éberségét és ezzel ideig-óráig meghosszabbítani az uralmát. Erre a taktikára vall az a gyerekes játék is, amelyet a közgyűlés helyiségének a megálapításával gyakorol. Eleinte az a hír szivárgott ki a Konzum intéző köréből, hogy a Feld-féle gyermekszínházban lesz a közgyűlés. Később úgy hallatszott és ezt a hivatalos meghívó is igazolta, hogy a közgyűlés a m. kir. államvasutak gépgyárának az *éttermében* lesz. Most pedig a Máv. hivatalos lapjában azt teszi közzé a Konzum igazgatósága, hogy tekintettel a tagoknak nagy számban való megjelenésére, talán tágasabb

helyiséget fognak a közgyűlés számára kijelölni, ami-ő! annak idején a tagokat a lapok útján fogja az igazgatóság értesíteni.

Nem oda Buda, tisztelt igazgatóság! Április van ugyan, de nem vagyunk hajlandók bolondját járni. Az országos szervező-bizottság a Konzum igazgatóságát idejekorán figyelmeztette, hogy nagy az érdeklődés a tagok között és hogy ennél fogva jó lesz tágas helyiségről gondoskodni, de erre a becses igazgatóság a fülebotját se mozgatta. Most pedig egyszerre belátta, hogy szűk lesz a gépgyár «koplaloja» és más helyiséget keres, bizonyára abban a titkos reményben, hogy a szervezett vasutasok az új helyiségről nem szereznek idejekorán tudomást és így nem vehetnek részt a közgyűlésen.

Hát abból az urak nem esznek. A közgyűlés helyisége a gépgyár étterme és annál marad. Az alapszabályok 12. §-ának második bekezdése határozottan kimondja, hogy az igazgatóság 14 nappal előbb tartozik a hivatalos lapban a közgyűlés közelebbi helyét, idejét stb. közzétenni. Ez megtörtént. Ha most új helyet tűznek ki, ezzel az alapszabályokat sértik meg és jó lesz a 14. §. utolsó bekezdésére gondolniok, amely az igazgatóság egyetemleges felelősségét állapítja meg, ha az alapszabályok ellen cselekszenek.

Azt értjük és méltányoljuk, hogy az igazgatóság fél a tagoktól és menekülni igyekszik. De hát ne furfanggal és alattomosággal iparkodjék a közgyűléstől távoltartani a tagok szervezett többségét, hanem meneküljön egyenes, tisztességes úton: köszönjön le és vonuljon vissza a közkeletűség dicsőítésébe.

(A gépgyári munkások figyelmébe.)

Ugy értesülünk, hogy Zalán főellenőr ur a gépgyárban dolgozó tagok nevére kiállított mintegy *ötszáz igazolványt* átvett a fogyasztási szövetkezet irodájától, de ezeket az igazolványokat mindezideig a tagok között *szét nem osztotta*. Azt nem kutatjuk, hogy mi birta a főellenőr urat arra, hogy a tagok felszólítása nélkül vegye ki igazolványaikat. De arra már igazán kíváncsiak vagyunk, hogy miért nem adta oda az igazolványokat azoknak, akiknek jogos tulajdonuk. Ez a huzás-halasztás azt a gyanút ébreszti önkéntelen is, hogy valami visszaélés készül ezekkel az igazolványokkal. És ha nem is történik meg az a hallatlan dolog, hogy minden meghatalmazás nélkül idegenek szavaznak le ezekkel az igazolványokkal, — ami büntető úton is üldözhető *csalás* volna — az az eredménye mégis meglehet a főellenőr ur hivatalos prókátoroskodásának, hogy 500 tag nem vehet részt a közgyűlésen igazolványuk hiján, s így 500 tagot fosztanak meg alapszabályadta joguktól.

A mult közgyűlésen a reform-pártot, amely azóta megtért, nagyobb részt a gépgyári tagok szavazata juttatta győzelemhez. Nincs kizárva, hogy most valami csinynyel akarják a gépgyári ellenzéki szavazatokat megsemmisíteni vagyis legalább ellensúlyozni.

De derék gépgyári munkástársaink gondoskodni fognak róla, hogy ez a furfang csúttörtőközt mondjon. *Követelje minden tagtársunk igazolványát* és vagy jöjjön el személyesen a közgyűlésre — ami a leghelyesebb — vagy pedig ruházza szavazatát olyan megbízható szervezett tagtársra, aki minden tekintetben becsületesen és őszintén a tagok érdekeit képviseli.

(Üzérkodás az igazolványokkal.)

A K. p. u.-on mindenütt azt hirdetik, hogy aki Sinkovics József szertárfőnököt akarja «bizalmával» megajándékozni, ruházza rá a képviselőt a Konzum közgyűlésére. Az egész K. pályaudvaron alig akad egy ember, aki Sinkovics urat ajándékozta volna meg a bizalmával. Ellenben Sinkovics ur Simonyi ferencvárosi p. u. kezelőtisztnak 54 igazolványt küldött, azzal az utasítással, hogy

az igazolványnak ott állomásozó tulajdonosaival irassa alá azokat és küldje neki vissza. Egy becsületes ember figyelmeztette Simonyit, hogy ne kövesse el ezt a visszaélést, mire Simonyi kijelentette, hogy ő nem törődik semmivel és ha másként nem megy, *maga írja alá az illetők nevét*.

Azt hisszük, ez a kijelentés csak úgy csuszott ki a Simonyi ur száján és óvakodni fog ettől a magánokirat-hamisítástól. Az illető tagoknak pedig lesz eszük és nem fogják magukat becsapni hagyni, hanem kivesszik az igazolványukat és vagy személyesen mennek el a közgyűlésre, vagy azt hatalmazzák föl a képviselőtükkkel, aki az ő érdekeiket védi meg és nem olyasvalakit, aki az igazgatósági klikknek a kreatúrája.

De egy felülnő ebben a nem egészen tiszta dologban: *hogy jut az az 54 kiöltetlen igazolvány Sinkovics kezébe?* Ki bízta meg Sinkovicsot, hogy ezeket az igazolványokat kivegye? Az igazolványok tulajdonosai bizonyára nem, hiszen Sinkovics nem a ferencvárosi, hanem a Keleti p. u.-on állomásozik. Nyilvánvaló dolog, hogy itt ismét egy kis parázs szédelgessel állunk szemben, de figyelmeztetjük Sinkovics urat, hogy térjen vissza az egyenes utra, különben keserves levét iszsza meg a vállalkozásának!

(Jelöltjeink.)

A szervezett vasutasok természetesen a megürit 11 igazgatósági, 3 felügyelő-bizottsági rendes és 3 póttagsági helyre külön jelölteket állítanak fel, akik a személyükben biztosítékát nyújtják annak, hogy a Konzum vezetése tisztességes és becsületes lesz, a tagok érdekei minden tekintetben szem előtt tartatnak és a fogyasztási szövetkezet tényleg jóléti intézmény lesz. A szervezett vasutasok jelöltje között arányosan képviselve lesznek a kinevezettek, az ideiglenesek és a munkások, igen természetesen a gépgyár munkásai is.

A szervezett vasutasok szavazólapját idejekorán megkapják a közgyűlésen résztvevők. Becsületes vasutas csak ezzel szavazhat. A választások *titkos szavazások* után történnek.

(Az igazgatóság figyelmébe.)

Komoly nyugalommal kérjük a Konzum jelenlegi vezetőségét, hogy a közgyűlésen engedje a tagok véleményét szabadon és korlátlanul megnyilatkozni. Ha a többség szabadon dönt, mi is alávetjük magunkat, az igazgatóság is vesse alá magát, akárhogy essék is ki ez a döntés.

Ez nemcsak a tagok érdeke, de érdeke a Konzum nyugodt fejlődésének és érdeke magának a jelenlegi igazgatóságnak is. Mert ha akár erőszakkal, akár valamilyen csinynyel meghamisítják a tagok többségének az akaratát, akkor nem lesz nyugalom a Konzumban és a vezetőség nem fog pihenhetni a babérai.

Ne felejtsek Kiss János ur és társai, hogy van Budapesten egy kereskedelmi és váltótörvényszék és ne feledjék azt sem, hogy az alapszabályok 12. szakasza szerint 30 tagnak mindenkor jogában áll 8 nap alatt rendkívüli közgyűlést egybehívni és a rendkívüli közgyűlésnek módjában lehet egy *bizalmatlansági szavazattal* az egész igazgatóságot elsöpörni arról a polcra, amelyre nem egyenes úton jutott föl.

Legyen tisztesség és tisztaság a közgyűlésen!

(A vidéki tagok.)

A Konzum fővárosi tagjai meglehetősen biztosak a furfang és erőszak ellen, így tehát a régi rendszer hívei főként a vidéki tagokra vetették ki a hálójukat.

Felhívjuk a Konzum vidéki tagjait, hogy ne hagyják magukat lépre csalni. Az igazolványokat ki ne adják a kezükből és csak olyan tagtársra ruházzák át a szavazati jogukat, aki megbízható és a szíven viseli a tagok összességének az érdekeit.

A vidékről a közgyűlésre érkező öntudatos

vasuti alkalmazottak okvetlenül jelenjenek meg vasárnap délelőtt a Magyar Vasutas szerkesztőségében (VIII., Csömöri-ut 28. sz.).

(A legfontosabb teendő.)

Három a legfontosabb teendője a Konzum minden becsületes és józan tagjának:

1. Az igazolványt megszerezni idejekorán (legkésőbb április 12-ig) és vagy személyesen megjelenni, vagy egy megbízható tagtársra ráruházni a szavazati jogot.

2. A közgyűlésen a budapestiek indítványára szavazni a nyereség-visszatérítés dolgában.

3. Az öntudatos vasuti alkalmazottak által jelölt tagtársakat beválasztani az igazgatóságba és felügyelő-bizottságba. Hogy kik ezek a jelöltek, azt idejekorán a tagok tudomására fogjuk adni.

LEVELEZÉS.

Budapest. (Józsefvárosi p. u.) A Máv. összes üzletvezetőségeinél az a szokás, hogy aki a *tolatásnál* egy vagy két évet töltött és beigazolta használhatóságát, azt kinevezik. Mindenütt szokás ez, csak a Budapest-jobbparti üzletvezetőségnél nem. Itt ezeket az állásokat protekciósok számára tartják fenn, ellenben vannak olyan kocsitolatók, akik *tíz, tizenöt, sőt husz év óta* szolgálnak és hiába várnak a kinevezésre. Azt nem szabad hinni, hogy ezeknek a munkásoknak a mellőzése azért következett volna be, mert nem használhatók. Hiszen nagyrészüket a kocsitolás vezetésével van megbízva, tehát fontosabb munkát is végez, de azért a kinevezése még mindig késik.

Most újra lesz több kinevezés. Elvárjuk, hogy a Budapest-jobbparti üzletvezetőségnél jóváteszik a régi igazságtalanságot és kinevezik mindazokat, akik erre jogot tarthának. Ha folytatnák a régi igazságtalanságot, okvetlenül a nagy nyilvánosság előtt kellene tárgyalni ennek a bántó mellőzésnek az okait.

Temesvár. (Fűtőház.) A temesvári fűtőház mozdonyfelvigyázójának a szereplését kérjük a legközelebbi lapban szellőztetni. Mult hó 16-án Szláv mozdonyfelvigyázó is volt kandidálva a betegsegélyző-pénztári kiküldöttek névsorába. Már ebből is kitűnik, hogy milyen ragaszkodással vannak hozzá a munkások, hogy a nevét törölték és *Sebestyén* mozdonyfelvigyázót jelölték helyette. Szláv egy muszkabőrbe bújtatott ördög, durva és neveletlen, mint a pokróc. A munkásokkal szemben a legkedvesebb szava: az anyád uristenét!, disznó paraszt, megmutatnám én nektek, hogy mérget adnék, nem orvosságot, aki beteget jelent, és ehhez hasonló. Akiről tudja, hogy pofon lehet verni, ott üti pofon, ahol találja. Ha fel nem hagy Szláv ezzel a kapcabetyárságával, az elkeseredettség nagy és előkertül majd az új pofozógép, amikor megtalálja Szláv, amit kereset. Nem jó a kétcsővű fegyverrel játszani, mert elsül. Ez a bevezetésnek egy része, majd lassan több is fog kiszivárogni, van még nagyon sok hátra.

Szolnok. (Az új seprű.) Új seprű Nagy alművezető, világos ennél fogva, hogy jó seprű is. Budapestről, a Nyugotiból helyezték át ide Szolnokra, az asztalosok fölött rendelkezik és azzal kezdte meg működését, hogy a munkárákat egymásután redukálja. Faféktuskóért azelőtt 50 fillért fizettek, ő 20 fillért ad. A munkások keresetének a rovására üzött zsaroló takarékoságát kiegészíti azzal, hogy olyan goromba a munkásokkal, mint a pokróc Elpirulna ez a papiros, ha ideirnök a rendes szavazárását. Hogy Nagy viselkedésének mi a rugója, elárulta a felesége Csizlikóban, ahol azt beszéli, hogy férjének durván kell bánnia a munkásokkal, mert csak így van az előmenetele biztosítva. Nagy ur legalább úgy hiszi. Mi viszont úgy vagyunk meggyőződve, hogy ezzel Nagy-nak nem előmenetele, de elmenetele van biztosítva.

Kaposvár. (Helyreigazítás-féle.) Három kaposvári műhely-munkás által aláírt levelet kaptunk, amelyben arra kérnek bennünket, hogy némileg igazítsuk helyre a mult számban közölt kaposvári panaszt. Ennek a helyreigazító levélnek igen erős *irodászaga* van ugyan és tapasztalatból tudjuk, hogy miképpen születnek meg az ilyen «önkéntes» nyilatkozatok, de azért azt, ami benne tényleges helyreigazítás, készséggel közöljük. Tehát:

Porkoláb Zsigmond műhelyfőnök ur teljesen ártatlan a Konzum-igazolványokkal való erőszakoskodással. Ő egyáltalában nem törődik a Konzum-ügyekkel és az igazolványok ügyének elintézésével is *Albrecht* Lajos számosztályvezetőt bízta meg. A presziót tehát nem *Porkoláb* ur, hanem *Albrecht* Lajos követte el és kemény ítéletünk minden szava nem *Porkoláb*ra, hanem *Albrecht*re vonatkozik.

A leghathatósabban úgy tudná *Porkoláb* ur a vádat magáról elhárítani, ha *Albrecht* ujjaira koppintana és gondoskodnék, hogy a kaposvári Konzum-tagok megkapják igazolványukat és szabadon gyakorolhassák jogaikat. Elvárjuk ezt *Porkoláb* urtól és figyelemmel kísérjük a kaposvári esetet.

Azt természetesnek fogják találni a helyreigazítás beküldői, hogy nincs kedvünk annak a tárgyalásába bocsátkozni, hogy a mult számban közölt panaszlevelet kik és hányan írták alá.

INNEN-ONNAN.

† **Két emberhalál egy kutya miatt.** Bécsből jelentik: Sajátságos szerencsétlenség történt hétfőn a Duna rakodópartján, az ugynevezett *Handelquain*. *Faita* József vasuti őr nagy kutyája az ott elhaladó sínparon szaladgált, amikor egy vonat kőzeledett. Az őr egy vasuti munkástársával le akarta a kutyát terelni a sínekről, miközben a vonat teljes sebességgel előrobogott és a lokomotív elgázolta a két vasuti alkalmazottat. A hű kutya gazdája, *Faita* menten szörnyet halt, a kerekek többől levágták mind a két lábát. Társának jobb lábát a combon vágták át a lokomotív kerekei és most ő is a halállal vívódik.

† **A magyar vasutak bevételei.** A kereskedelmi miniszteriumnak a napokban közzétett kimutatása szerint a magyar vasutak átlagos üzemhossza ez év február hónapjában 18,219.4 kilométer volt, szemben 18,109.8 kilométerrel az előző év hasonló hónapjában. Ezen a hálózaton ez év első két hónapjában összesen 11.669,663 személy és 6.291,333 tonna áru szállított, a bevételek pedig 46.296,285 koronára rugtak, szemben 45.557,465 koronával a mult év hasonló szakában. Az emelkedés kilométerenkint 1 százalék.

† **Nemzetközi munkásvédelmi kongresszus.** Ez év szeptember 17-étől 23-ig fogja a nemzetközi munkásvédelmi szövetség VII. kongresszusát megtartani, melynek meghívóit most küldi szét a szervező-bizottság. A kongresszus tanácskozásának fő tárgya lesz: a munkások rokkantság és aggkor esetére való biztosításának kérdése.

† **Leégett vasuti hid.** *Barcsról* jelentik: A Bástaj és Gyulavéc állomások között levő vasuti hid, amelynek szerkezete faoszlopokon feküdt, pénteken, március 31-én reggel leégett. A nagy tűz, amely a hid vasszerkezetét is erősen megrongálta, valószínűleg gyújtogatásból eredt. A közlekedés körülbelül hat-nyolc napig szünetel.

† **Csodálatos menekülés.** A New-York és Brooklyn közti alagutban a *East River* alatt *Creagan* munkás 22 más munkással dolgozott egy sűrített levegővel telt kamrában. Egyszerre csak megvasadt a tető és rövid idő alatt vízzel telt meg a kamra. *Mig* a többi munkás a menekülésre gondolt, *Creagan* egy fűrészporrall telt zsákot ragadott és egy létrán felszállva, be akarta törni a hasadékokat. A légnyomás következtében azonban a tetőhöz szorult, úgy hogy sem kezét, sem lábát nem tudta megmozdítani. A hasadék tágabb lett és *Creagan* hirtelen, mintegy ágyuból kilőve, földön, iszapon és vizen keresztül a szabadba röpült. Husz láb magasra röpült a levegőben és egy arra haladó von-

tató hajó közelében a vízbe esett. A hajó legénysége kihalászta. Nagyon csodálkoztak, amikor a hajó közelében vizoszlop emelkedett és abból egy ember hámozódott ki. *Creagan* nem sérült meg, az ő fáradozásának köszönhető, hogy munkástársai is megmenekültek.

† **Vasuti szerencsétlenség.** Mult pénteken reggel a porosz-sziléziai *Liegnitzben* egy mozdony nekiment egy beérkező tehervonatnak, melyhez három kivándorlókat szállító kocsi volt kapcsolva. Egy kalauz szörnyet halt, négy utas súlyosan és harminc könnyen megsérült.

† **A Simplon-alagut megnyitása.** A Simplon-alagut átfurásának ünnepei alkalmából, mint Isellából írják, különvonaton érkeztek a vendégek. A vonatot mozsárlövésekkel fogadták, a zenekar az olasz himnuszt játszotta. A vendégek a fogadtatás után átszállottak a 19 kiskocsból álló vonatra s a vonat befutott az alagutba s a kapu előtt 50 méterrel megállt. A vendégek itt kiszálltak s megvárták a *Brieg* felől indított vonatot, amely 12 óra 15 perckor érkezett meg. 12 óra 18 perckor megnyitották a vaskaput. Óriási lelkesedéssel éltették Franciaországot és Svájcot és felharsant a két ország himnusza. Elsőnek lépték át a novarrai és a sioni püspökök, valamint *Brandau* és *Schultz főmérnök*. A püspök és a két mérnök megölelte egymást és a többi ünnepi vendég üdvözölte egymást. A sioni püspök beszédet mondott és áldást osztott. Az ünnepség *Briegben* tartott lakomával végződött. — A püspökök ünnepeltek és ölelkeztek. Hát a munkások ezrei, akik életük kockázatásával teremtették meg ezt a nagy kulturális művet? Azokra már nincs szükség, azokkal nem ölelkeznek, azokat nem ünneplik. Ők éveken át keservesen dolgoztak, arcuk verejtékében vágták a kemény sziklát, néhány száz elpusztult nyomorultul, de a mű kelt és most jönnek a püspökök!...

† **Petróleumfűtés a román vasutakon.** A román vasutak főigazgatósága elhatározta, hogy összes vasuti mozdonyait a petróleum-üledékekkel való ütésre alakítja át. A gépek átalakítása, valamint az egyes állomásokon elhelyezett tartányok építése már kezdetét vette. Ezen intézkedés azért történt, mert a román finomítók az üledék tonnáját 26 koronával számítják és így olcsóbb a vasutak üzeme, mint a szénfűtéssel.

† **A gőz- és a villamos vasut üzemköltségeinek összehasonlítására** vonatkozólag a new-yorki Manhattan vasutnak a következő adatai kerültek nyilvánosságra. Az üzemköltség egy kocsikilométerre van viszonyítva:

Pályafentartás: elektromos üzem 3.34 fillér, gőzüzem 2.90 fillér. A hajtóerő költsége: elektromos üzem 20.31 fillér, gőzüzem 29.20 fillér. Általános kiadások: elektromos üzem 1.86 fillér, gőzüzem 2.19 fillér. Összesen: elektromos üzem 2965 fillér, gőzüzem 38.46 fillér. A Manhattan vasutat 1903-ban helyezték elektromos üzembe. Az első évben 287 millió utast szállítottak, 40 millióval többet, mint 1902-ben, amikor még gőzüzem volt. A bruttóbevételek 68.1 millió koronára rugtak, ami az előző évhez 9.6 millió korona bevételi többletet jelent. Mindéből kitűnik, hogy a villamos vasut üzeme olcsóbb is, mint a gőzhajtóerejű vasutaké. A villamos üzemé tehát a jövő, ha bele nem szól — legalább a személyszállításnál és a kisebb forgalmu teherszállításnál — az automobil.

† **Szerelmi dráma a gyorsvonaton.** Az *Aranjuez* *Cuenza* között közlekedő gyorsvonat egyik másodosztályú szakaszában a minap, mint Madridból írják, *Tarancon* állomáson egy tiszt és egy fiatal hölgy holttestét találták. Csakhamar kiderült, hogy a tiszt revolverével előbb a fiatal hölgyet lőtte agyon, azután pedig magamagát ölte meg. A tiszt *de la Cueva Félix* hadnagy, akinek *Cuenzában*, ahol az ezrede állomásozott, viszonya volt egy *Ortega* *Pilar* nevű leánynyal. Utóbb a reábizott pénzből kétezeröttszáz pezetát elszikkasztott és Andaluziába szökött. *Kordobában* azonban elfogták és vissza akarták vinni *Cuenzába*. A vonat egy másik szakaszában utazott vissza kedvese is. Utközben a hadnagnak sikerült öreit kijátszani és kedveséhez sompolygott. Minthogy a leta tozttatásakor elvették tőle fegyvereit, azt hiszik, hogy a revolvert, amellyel kedvesét s azután önmagát agyonlőtte, a leánytól kapta.

† **A nyomor és a papság.** A pécsi *Munkás* írja ezeket a jellemző észrevételeket: Spanyolország

egyik tartományában, Andaluziában óriási a nyomor. A szerencsétlen vidéket minden évben vagy nagy árvizek pusztítják, vagy hónapokon keresztül egy szem eső sem esik. Ez utóbbi csapás nehezedik most is Andaluziára. A földeken minden elpusztult a nagy szárazság folytán. A munkásnép nagy csapatokban vonul a városokba, ahol a városháza előtt kenyeret és munkát követelnek. S minthogy nem kapnak, megtámadják a pékműhelyeket és boltokat s így próbálnak élelemhez jutni. A klerikálisok és a papság a maguk részére akarják kihasználni a szerencsétlen helyzetet. A nyomorgóknak ugyan egyetlen fillért sem juttatnak, noha a spanyol papság dús, cllenen istentiszteleteket rendeznek, azt híresztelve, hogy a vallástalanság miatt éri a népet a sorscsapás. Különös, pedig alig van vallásosabb nép, mint a spanyol.

† **Fizikai igazság.** Tanár: Meg tudná-e mondani, hogy miért vannak a társadalomban a mágások mindig felől?

• **Diák:** Mert mindig az kerül legfelől, ami a legkönnyebb.

† **A piszkos forrása.** A: Merre csatangoltál komám, hogy olyan piszkos a cipőd?

B: Hát hogyne volna piszkos a cipőm, amikor a Keleti Lajos becsületében gázoltam!

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, április 14-én jelenik meg. Lapzárás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papíros egyik oldalára és olvashatóan írják. Névtelen küldemények a papirkosárba vándorolnak.

R. Budapest. Mi is olvastuk a «Kirtartás»-nak a Konzumra vonatkozó kis híret és mondhatjuk, teljes megelégedéssel. Ha már nem tartja hivatásával összeegyeztethetőnek laptársunk, hogy kivegye részét a harcból, akkor teljesen korrekt álláspontra helyezkedik, ha a tagokat arra szólítja föl, hogy kiki oda forduljon, ahova meggyőződése készteti.

Hivatalnok, Budapest. Az az adata a «Haladás»-nak téves. Nem áll az, hogy Magyarországnak ezidőszori t nagyobb a vasuti hálózata, mint Ausztriáé, habár kétségtelen, hogy az arány az utolsó két évtized folyamán Magyarország javára tolódott el. Az is tévedés, hogy Magyarországnak ezidőszorint 31,000 km. vasutja volna, a magyar vasuti hálózat 1904. végén 18,209 km. volt. Nem valami nagyjelentőségű az egész hír, de egy magyar vasuti szaklapnak mégis illenék tudni, hogy mekkora a mi hálózatunk.

Cerberus. A Máv. szót föltétlenül használhatja. Még nem tartunk ott, hogy a Máv. szó fölemlítése halálos bűn volna, akár a régi zsidóknál a Jehova név használata. Az uzsora-kölcsön dolgában nem osztjuk fölfogását. Bűnös az is, aki ad, az is, aki vesz. Hogy melyik a nagyobb, az fölfogás doiga. Dolgozatát egyébként szíveskedjék beküldeni. A lapunk érdekében kifejtett fáradozásáért elismerés illeti.

Gyakornok. Ezt is, a többi is köszönjük. Mind-egyiknek sorát ejtjük. Most a Konzum foglalja le majdnem egész terjedelmét lapunknak.

Ruttká. Fenti üzenet Önnek is szól.

Miskolc. Levelét megkaptuk. Jövő számunkban közzétesszük. Kérünk értesítést a műhely-viszonyokról.

Gödöllői oszt. mérnökség. A lapbizottság határozata értelmében nem közölhető.

B-Gyarmat. Tudunkkal minden fűtőházban úgy kapják a pótbert, mint mi megirtuk. Valószínűleg az iroda nem jól értelmezi a rendeletet.

Kocsitisztítók, ny. p. u. Fontos és komoly panaszuat a föltörlődő Konzum-ügyek folytán csak a jövő számban hozhatjuk. Bocsánatot kérünk. Tudjuk, önök is velünk küzdenek a győzelemért és így méltányolják a dolgot.

Tereztvárosi osztálymérnökség. Sok új panasz érkezett. Legközelebb személyesen győződünk meg az ügyről és akkor az összes panaszokat — az önökét is — közöljük.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6-8

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Az intézet 42-ik rendes közgyűlése f. hó 30-án a tagok élénk és nagyszámu érdeklődése mellett tartatott meg. Az intézet ősz elnöke Schwarz Ármin, az ülést megnyitván, miután kegyeletes szavakkal emlékezett meg a röviddel ezelőtt elhunyt Kohn Károly al-elnök személyéről, gyöngékedése folytán az elnöklét dr. Wittman Mór alelnökre ruházta át.

Az előterjesztett igazgatósági jelentés és mérleg, melyből kitűnik, hogy az intézet az 1904. évben is örövendesen gyarapodott és hogy 1,028,053 kor. 94 fillér biztosított tőke kifizetése dacára a tartalékok 11.519,464 kor. 26 fillérre emelkedtek a múlt év 10.520,392 kor. 67 fillérjével szemben; továbbá, hogy a kezelési feleslegből, 172,618 kor. 36 fillérből az alapszabályszerű javadalmazások levonása után a bizt. tőkék felemelésére szánt alaphoz 86,309 kor. 18 fillér, a külön tartalékhoz 34,523 kor. 67 fillér és hiv. nyugdíjalaphoz 5000 korona csatoltatott: néhány tag hozzászólása után tudomásul vétetett és a felmentvény megadatott.

Dr. Bácskai Albert és Kalmár Sándor szöv. tagok azon támadásokra vonatkozólag, melyeket az elmúlt esztendőben röpiratokban és hírlapi cikkekben az intézet ellen felhoztak, több írásbeli kérdést intéztek a társulat igazgatóságához. Elnöklő dr. Wittmann Mór a legbehatóbb és legtüzesebb módon válaszolt ezen kérdésekre, még pedig az eddigi közgyűlések által jóváhagyott mérlegek és igazgatósági jelentések nyomán, bebizonyítva azt, hogy mindezen támadások részben félreértéseken, részben pedig rossz-ismertet alapszanak. A felügyelő-bizottság elnöke, dr. Alexander Bernát a felügyelő-bizottság nevében kijelenti, hogy éppen tekintettel ezen támadásokra, kötelességüknek tartják, hogy újból való megválasztásuk esetére, ezen tisztségükön megmaradjanak.

Elnöklő dr. Wittmann Mór válaszáda egyhangulag tudomásul vétetik és dr. Grosz Sándor és Dósa Kálmán szöv. tagok indítványára az igazgatóságnak, Schwarz Ármin elnöknek, Kohn Arnold vezérigazgatónak, a felügyelő-bizottságnak, a választmányának és a hivatalnoki karnak köszönet, bizalom és elismerést szavazott meg a közgyűlés, melynek napirendje ezzel véget ért.

HIRDETÉSEK.

Xi a legolcsóbb szabó a fővárosban?

SZÉPE LAJOS

BUDAPEST, NAGYDIÓFA-UTCA 18.

Ezentul senki ne vásároljon külföldről behozott, pamuttal összetakolt rongyokat, mert én mérték szerint ugyanannyi pénzért is készítek a legújabb divat szerint öltönyt, felöltőt, kívánatra 24 óra alatt, részletfizetésre is; próbálja meg, ha nem felel meg úgy állásra, mint minőségére, az átvétel nem kötelező. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltetnek; mintát és árjegyzéket kívánatra küldök, mérték elegendő: mellbőség, nadrág hossza, cernával, borítékba tenni és címre elküldeni. Elismerő-levelek sorozataival tudom bizonyítani: készítek mindennemű polgári, katona- és egyenruhákat, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig a legolcsóbb árban; rak-táron tartok bel- és külföldi szöveteiket; szövetet méterenként is eladok úgy helyben, mint vidékre, 3 mtr. új öltönyre bármilyen színben posztót, kam-gárn-szövetet 4 frt 50 kr. és feljebb.

Becsés megrendelését várva
Szépe Lajos,
legolcsóbb polgári és katona-szabó.

VASUTASOK!

Felhívom szíves figyelmüket, hogy I. ker., **Budaörsi-ut 45. sz. alatt** nyári kirándulásokra alkalmas

== vendéglőt ==

nyitottam — Kiránduló barátaimat minden időben kitűnő ételek és italok várják.

Villamos vasuti megállóhely a Kelenföldi uton a katonai raktáraknál. Innen 5 perc gyalog.

Kérem t. barátaim szíves támogatását.

Kiváló tisztelettel

PINCZÉS GÉZA,

a nemzetközi hálókocsi társaság volt főellenőre.

Fedett tekepálya.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáé t

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

Budapest, Erzsébet-körut 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Örökségekre

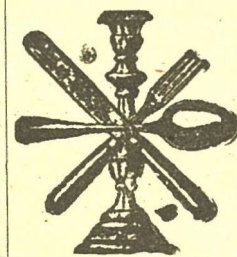
kölcsönt adok, sőt azokat meg is veszem még akkor is, ha azok haszonélvezeti joggal vannak egybekötve. Cim:

SCHWARCZ FRIGYES

VII., Hernád-utca 11., I. em., 7.

Legszebb nász- és alkalmi ajándék!

Egy amerikai gyorsfőző **INGYEN.** vagy egy háztartási mérleg

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulajdonított raktáramból világ-hírű s kiválóságukért általánosan kedvelt mexikói ezüst-áruimat és

pedig:
6 db mexikói ezüst asztali kést, 6 db mexikói ezüst evővillát, 6 db mexikói ezüst evőkanalat, 12 db mexikói ezüst kávéskanalat, 6 db kiváló desszertkést, 6 db kiváló desszertvillát, 1 db mexikói ezüst levesmerítő kanalat, 1 db mexikói ezüst tejmerítőt, 2 db elegáns szalon asztali gyertyatartót

46 darab összesen csak 6 frt 50 kr.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőzőt vagy egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés utánvétellel történik az európai raktárból:

SCHEFFER D. SÁNDOR

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3/I sz.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges!

Kellemes!

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvétellel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője! RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvétellel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.